

รูปแบบการจัดตั้งและการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : ศึกษากรณีบุญกุดชุม An Establishment and Maintenance Model of Community Currency System : a Case Study of Bun Kut Chum District

นิวัฒน์ สารขันธ์¹ จุไร ทับวงศ์² และวิชญะ นาครักษ์³

Niwat Sarakhan,¹ Churai Tabwong² and Vichaya Nakarugsa³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ **ประการแรก** เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชนในหมู่บ้านสันติสุข ตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร **ประการที่สอง** เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการก่อตั้งและคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม เพื่อใช้แก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Socus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกที่ใช้เบี้ยกุดชุมที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จำนวน 289 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ สภาพปัญหาที่เกิดจากบริบทชุมชน ชาวตำบลนาโสที่เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ตอบสนองระบบทุนนิยมทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาการเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาความขัดแย้งในชุมชน และปัจจัยเกื้อหนุน เช่น ความเข้มแข็งของชุมชน ความสามัคคีของชาวบ้านในชุมชน การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ การเปิดกว้างรับนวัตกรรม การรวมกลุ่มกันของชาวบ้าน การสนับสนุนขององค์กรเอกชนและรัฐบาลและการสื่อสารของอาสาสมัครต่างชาติ

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม ได้แก่ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอกซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนขององค์กรเอกชน การสื่อสารจากสังคมทำให้ได้รับความสนใจ นักวิชาการจากนอกชุมชนให้การสนับสนุนและหน่วยงานของรัฐใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ ประโยชน์ส่วนบุคคล ความสามัคคีในชุมชน ความเข้มแข็งของผู้นำ การรวมกลุ่มเครือข่ายและสภาพสังคมในชุมชนที่เป็นสังคมชนบททำให้มีความใกล้ชิดกัน นอกจากนี้การที่ชาวชุมชนตำบลนาโสนำระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม มาใช้ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ เช่น การรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ชมรมหมอยาพื้นบ้าน โรงสีปลอดสารพิษและชมรมรักษารัตนชาติ ซึ่งทำให้ชาวชุมชนหมู่บ้านสันติสุขมีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาความยากจนปัญหาหนี้สินและปัญหาสุขภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะของผลการวิจัย ชุมชนอื่นๆ ควรนำรูปแบบดังกล่าวมาปรับใช้เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนสินค้าเพิ่มขึ้น และนำหลักการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความคิดและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน รัฐบาลควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ชุมชน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² Ph.D. (Economics) รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ Ph.D. (Economics) รองผู้อำนวยการฝ่าย และผู้บริหาร ฝ่ายปฏิบัติการทรัพย์สินพร้อมขาย ธนาคารกรุงไทย

มีส่วนร่วมในการพัฒนาเครื่องมือในการพัฒนาที่เกิดจากแนวความคิดและการริเริ่มของชุมชนเอง เช่น ระบบเงินตราชุมชนขึ้นใช้เพื่อแก้ปัญหาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการพัฒนาที่เกิดจากแนวความคิดการพัฒนาของรัฐเช่น นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และที่เกิดจากการริเริ่มของชุมชนว่ามีผลกระทบและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและแนวคิดของชาวบ้านอย่างไร 2) ควรมีการทดลองเชิงปฏิบัติการโดยการนำระบบเงินตราชุมชนไปทดลองใช้ในชุมชนที่มีบริบทและพื้นฐานการพัฒนาที่แตกต่างกัน 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินนโยบายด้านการเงินเสรี เพื่อเป็นการสร้างนวัตกรรมทางการเงินของประเทศ

คำสำคัญ : ระบบเงินตราชุมชน บุญกุฎชุม

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the economic problems of Santisuk Village, Na So sub-district, Bun Kut Chum District, Yasothon Province and 2) to design a model for an establishment and maintenance of the community currency system (CCS) in order to solve the community problems. This was a quality research using 2 methods in gathering data : the focus group and in-depth interview with 289 key informants who were the members of Bun Kut Chum, selected by the simple random sampling method

Research findings revealed as follows :

1) It was found that there were two crucial factors that supported an establishment of Bun Kut Chum currency system. Na So Village was an agrarian community which, in the globalized world, had to cope with capitalism Thus the first factor dealt with the problems caused by capitalism such as poverty, debts, droughts, being taken advantage from middlemen, drugs, environmental problems and conflicts in the community. The second factor was the support factors such as the community's strength, the community's solidarity, good vision of the community leaders, innovation adoption, networking, supports from non-government and government organizations and information promotion by of foreign volunteers.

2) Regarding factors that help support the maintenance of Bun Kut Chum currency system, two elements were found: external and internal factors. First, external factors included supports from the non-government organizations and academics, communication outside the community and becoming an official resources learning center. Second, internal factors dealt with individual gains, community solidarity, the leaders' strengths, networking and intimacy among villagers. Furthermore, an establishment of the community currency system led to other economic and social activities such as a network of an organic producer group, a folk medicine group, toxic-free rice mills and nature conservation group. Consequently, Santisuk Community gained a better living standard and was able to solve such problems as poverty, debts and health problems.

It was recommended that other communities should adopt the CCS model for bartering trade and goods. It was also encouraged to establish a network and community solidarity. The government should encourage people participation in initiating ideas for local development like the village currency system to solve local problems and strengthen the community.

Recommendations for further research included : (1) there should be a study to compare the development projects initiated either by the government like a Village Fund Policy or a local community

to learn how they affect people's ways of life and thoughts; (2) there should be an experimental research to adopt the village currency in other areas of different backgrounds and contexts, and (3) there should be a study on how to implement the free monetary policy to be the country's innovative monetary system.

Keywords : Community Currency System, Bun Kut Chum

บทนำ

เศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันกำลังตกอยู่ในสภาวะที่น่าเป็นห่วงเนื่องจากระบบเศรษฐกิจในโลกเกิดปัญหาจากความแปรปรวนของระบบเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา (Hamburger crisis) ประกอบกับระบบเศรษฐกิจของไทยเป็นระบบเปิดที่มีการพึ่งพิงการค้าระหว่างประเทศมาก โดยมีค่าขนาดความเปิดของประเทศเป็น 29.7 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างเปิดกว้าง ทำให้ปัญหาเศรษฐกิจของโลกส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยมาก ดังนั้นหากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ ในโลกย่อมส่งผลกระทบมายังประเทศไทยอย่างรุนแรงจากสภาพการที่เกิดขึ้นส่งผลให้คนไทยมีความลำบากในการดำเนินชีวิต เพราะในระยะที่ผ่านมานับได้ว่าเศรษฐกิจของไทยอยู่ในยุคเฟื่องฟู (สุรจิต ลักษณะสุด, 2550) ซึ่งช่วงระยะเวลาดังกล่าวคนไทยมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นจากก่อนหน้านี้ ทำให้คนในชุมชนต่างๆ เดินทางเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยได้รับค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นจากในยุคก่อน เป็นต้น นอกจากนี้การประกาศอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อคนเหล่านั้นมีรายได้มากขึ้นจึงเกิดการบริโภคตามแนวบริโภคนิยม เช่น การจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่อำนวยความสะดวก อาทิ เครื่องไฟฟ้า รถยนต์ การใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ เป็นต้น ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวสังคมไทยจึงรับเอาวัฒนธรรมการบริโภคแบบทุนนิยมมาใช้อย่างกว้างขวาง โดยผ่านมุมมองของความชอบความสะดวกสบาย หลายคนใช้ระบบเงินผ่อน หรือการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่สะดวกในการจับจ่ายแต่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง เมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ประกอบกับ

วิกฤตการณ์น้ำมันแพง ทำให้เกิดการว่างงาน รายได้หดหาย ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาหนี้สินรุงรัง มีรายงานว่าคนไทยเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจากการสำรวจข้อมูลหนี้สินภาคครัวเรือนพบว่า ใน พ.ศ. 2552 คนไทยเป็นหนี้โดยเฉลี่ย 50,000 - 100,000 บาทต่อครอบครัว เมื่อคิดจำนวนหนี้สินต่อหัวพบว่าคนไทยโดยเฉลี่ยเป็นหนี้ 8,000 - 12,000 บาทต่อหัว นอกจากนี้ยังพบว่าบางรายใช้วิธีกู้หนี้ยืมสินนอกระบบเพื่อนำมาแก้ปัญหาหนี้เก่าหรือนำมาใช้จ่ายในการบริโภค ซึ่งยิ่งก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินรุงรังเพิ่มขึ้นไปอีก เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อและพัวพันมากขึ้น รายได้ไม่สมดุลกับค่าใช้จ่าย เกิดปัญหาต่อเนื่องตามมา เช่น การก่ออาชญากรรม จี้ปล้น วิ่งราวทรัพย์ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ครอบครัแตกแยก ทะเลาะเบาะแว้ง เกิดความรุนแรงในครอบครัว บางครอบครัวเกิดการแก้ปัญหาไม่ได้ต้องกระทำการหนีปัญหาโดยการกระทำอัตวินิบาตกรรมทั้งครอบครัว เป็นต้น (สันติ วิริยะรังสฤษฎ์, 2552)

การดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลปัจจุบันได้ให้ความสำคัญและยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งหวังที่จะใช้หลักคุณธรรมมากำกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรีเพื่อขับเคลื่อนทั้งเศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจระบบตลาด และเศรษฐกิจส่วนรวม ภายใต้กรอบของความยั่งยืนและความพอดี ส่วนนโยบายด้านสังคมก็มุ่งหวังที่จะสร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชน ท้องถิ่นและประชาคม ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของครอบครัวให้สามารถจัดการตนเองเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) แนวคิดการพัฒนาตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ตาม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ถือได้ว่าสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2554 ที่ได้ัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและมุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยมี 5 ยุทธศาสตร์สำคัญรองรับ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน การพัฒนาบทความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างความมั่นคงของทรัพยากรและการเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ (อัมมาร สยามวาลา และสมชัย จิตสุชน, 2552) โดยใช้การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และใช้ศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการให้สามารถปรับตัวช่วยเหลือและพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด เป็นกรอบแนวคิดและหลักการสำคัญ การที่จะให้ประชาชนในพื้นที่ครอบคลุมและชุมชนปรับตัว ปรับวิถีคิด และพึ่งตนเองได้โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการ รวมทั้งให้แต่ละชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชนนั้น หน่วยงานภาครัฐจะต้องปรับบทบาทเป็นผู้เกื้อหนุนให้ชุมชนดำเนินการได้ตามความประสงค์และความต้องการของชุมชน พร้อมกันนี้ก็ต้องยึดแนวทางและหลักการงานที่สำคัญคือการสนับสนุนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยให้ชุมชนมีบทบาทหลักมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและข้อมูล ตลอดจนร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาของชุมชน นอกจากนี้ชุมชนจะต้องพัฒนาและสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองโดยเปลี่ยนแนวคิดจากนำความต้องการเป็นตัวตั้งมาเป็นความคิดที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง ต้องมีกระบวนการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ไม่ใช่ช่วยกันคิดแล้วไปให้คนอื่นเขาทำ ถ้าชุมชนแก้ปัญหาของตนเองได้ก็คือการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นแก่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันกำหนดตำแหน่งการพัฒนาอาชีพของตน โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนร่วมกันประเมินศักยภาพของตนเองแล้วนำไป

วางแผนหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาอาชีพที่จะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน การเชื่อมโยงแผนชุมชนกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระยะต่อไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นตามแนวทางการกระจายอำนาจ ดังนั้นจึงต้องบูรณาการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้ชุมชนเข้มแข็งในการเปลี่ยนผ่านวิธีการคิดจากการเอาความต้องการของประชาชนเป็นตัวตั้งมาสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ไม่ต้องรอให้คนอื่นมาแก้ปัญหาให้

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลางที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับรัฐบาล ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลางมีความพอเพียงและมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัด แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนและใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัดตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วนช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน เช่น ท่องเที่ยว ความบันเทิง เป็นต้น สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบันได้ถูกปลูกฝัง สร้าง หรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถ

หลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

ชุมชนกุดชุมเป็นการรวมตัวกันของประชาชนในหมู่บ้านสันติสุข ตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร เป็นชุมชนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยที่มีภาพชัดเจนของความพยายามพึ่งตนเองด้วยการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเอง และมีการรื้อฟื้นภูมิปัญญาดั้งเดิมของพ่อแม่ปู่ย่าตายายมาใช้กันโดยมีเหตุผลผุดผ่องมาจากปัญหาความยากจนและหนี้สิน อันเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ล้มเหลวมาจากภาครัฐ (มานิตา คอยระยัง, 2543) ชุมชนกุดชุมได้มีการจัดตั้งกลุ่มอันมาจากการรวมตัวของชาวบ้านใช้ชื่อว่า “กลุ่มเอ็ดดูเอทีกัน” (ทำอยู่ทำกิน) โดยกลุ่มจะเน้นการทำมาหากินแบบต้องให้ตัวเองมีกินก่อนเหลือจึงขาย แทนที่จะมุ่งว่าทำทุกสิ่งทุกอย่างขายให้ได้เงินแล้ว ก็ไปซื้อทุกอย่างทุกอย่างที่จะบริโภค ซึ่งเป็นไปตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” หลังจากที่ชาวบ้านมีการรวมตัวกันขึ้นเป็น “กลุ่มเอ็ดดูเอทีกัน” แล้ว ชาวบ้านกุดชุมก็มีการหันมาทำ “เบี้ยกุดชุม” ไปพร้อมกัน โดยที่ “เบี้ยกุดชุม” ถือเป็นระบบเงินตราชุมชนที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2542 เนื่องจากรูปแบบการจัดตั้งและการใช้เงินตราชุมชนในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมยังเป็นเรื่องที่คนไทยไม่ค่อยเคย ประกอบกับสื่อนักกฎหมายบางท่านตั้งประเด็นข้อสังเกตถึงการที่ระบบนี้จะขัดกับกฎหมายการปกครองที่ว่าด้วยความเป็นเอกราชของชุมชนที่จะต้องใช้อำนาจเงินตราเดียวกัน มีทั้งกลุ่มคนที่เห็นด้วยและสนับสนุน และกลุ่มคนที่เห็นว่าน่าจะผิดกฎหมายจนนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาลอาญา ซึ่งได้มีการพิจารณาตัดสินว่าชาวบ้านชุมชนกุดชุมสามารถนำระบบเงินตราเบี้ยกุดชุมมาใช้ได้ภายในชุมชน แต่เมื่อออกไปนอกชุมชนก็ต้องใช้ระบบเงินตราของประเทศ ในปัจจุบันระบบเงินตราชุมชนเบี้ยกุดชุมจึงยังมีการใช้อยู่ภายในชุมชนและได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “บุญกุดชุม” เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “เบี้ย” ที่อาจจะมีความรู้สึกที่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาว่าระบบเงินตราชุมชนนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้ระดับหนึ่งหรือไม่ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษารูปแบบการจัดตั้งและ

การคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน โดยศึกษากรณีบุญกุดชุมนี้ เพื่อค้นหาแนวทางในการจัดตั้งและพัฒนาระบบเงินตราชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชนในหมู่บ้านสันติสุข ตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร
2. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการก่อตั้งและคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม เพื่อใช้แก้ปัญหาของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จำนวน 1,278 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้นำชุมชน ผู้นำทางภูมิปัญญา เจ้าอาวาส ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานเอนามัยตำบล และสมาชิกที่ใช้เบี้ยกุดชุมที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาโส อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ซึ่งได้จากการใช้ตาราง Krejcie และ Morgen (บุญชม ศรีสะอาด, 2548) จำนวน 289 คนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 2 แบบคือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ซึ่งประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้ระบบเงินตราชุมชนบุญกุดชุม และแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับรูปแบบการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชนบุญกุดชุม

2. แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group)

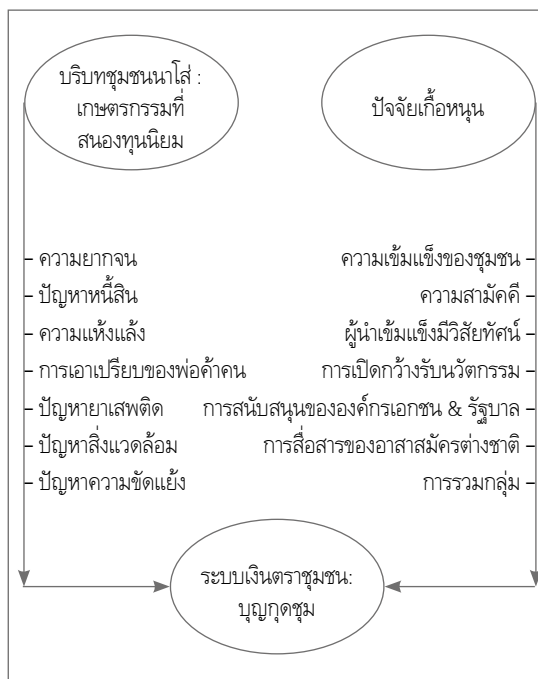
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านบริบทชุมชน และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิจัย

รูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม

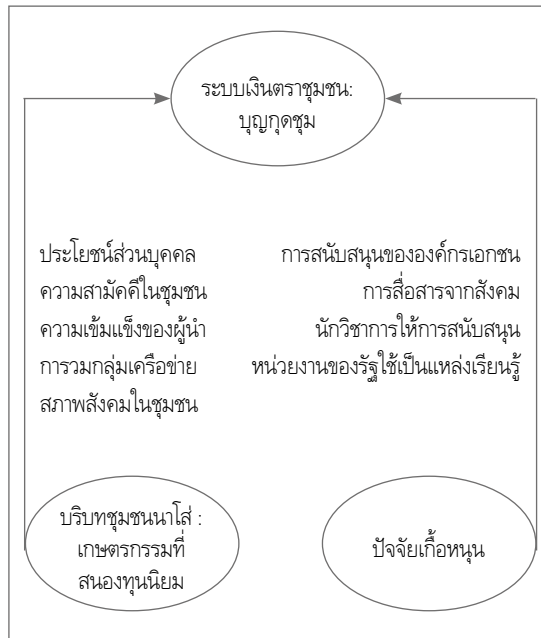
จากการศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย ประธานกลุ่มบุญกุดชุม สมาชิกกลุ่มบุญกุดชุม และผู้เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อสังเกตรูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม ดังนี้ รูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ สภาพปัญหาที่เกิดจากบริบทชุมชนชาวตำบลนาโสนที่เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ตอบสนองระบบทุนนิยมทำให้เกิดปัญหา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาการเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาความขัดแย้งในชุมชน และปัจจัยเกื้อหนุน เช่น ความเข้มแข็งของชุมชน ความสามัคคีของชาวบ้านในชุมชน การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ การเปิดกว้างรับนวัตกรรม การรวมกลุ่มกันของชาวบ้าน การสนับสนุนขององค์กรเอกชนและรัฐบาล และการสื่อสารของอาสาสมัครต่างชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปรูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม

รูปแบบการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม ที่ได้จากการวิจัยซึ่งพบว่าการทำงานของระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม ยังคงอยู่ได้มีปัจจัยเกื้อหนุน 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนขององค์กรเอกชน การสื่อสารจากสังคมทำให้ได้รับความสนใจ นักวิชาการจากนอกชุมชนให้การสนับสนุนและหน่วยงานของรัฐใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และปัจจัยภายในซึ่งได้แก่ ประโยชน์ส่วนบุคคล ความสามัคคีในชุมชน ความเข้มแข็งของผู้นำ การรวมกลุ่มเครือข่ายและสภาพสังคมในชุมชนที่เป็นสังคมชนบททำให้มีความใกล้ชิดกันซึ่งแสดงให้เห็นดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สรุปรูปแบบการก่อตั้งระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม

ระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุมกับการตอบสนองเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาชุมชน

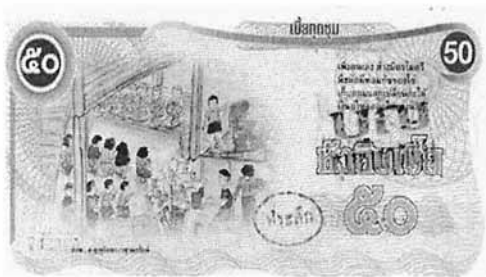
จากการประเมินผลระบบเงินตราชุมชนบุญกุดชุม โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) พบว่าอำเภอกุดชุมที่เป็นสมาชิกบุญกุดชุมมีความคิดเห็นว่าบุญกุดชุมเป็นเครื่องมือที่ทำให้ชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลง การที่ชาวชุมชนนาโส อำเภอกุดชุม นำรูปแบบการใช้เงินตราชุมชนบุญกุดชุมเข้ามาใช้ก่อให้เกิดกิจกรรมตามมาที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น มีความสุขในการดำรงชีวิต และก่อให้เกิดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามมา เช่น ชุมรมหอยาพื้นบ้าน ชุมรมเกษตรธรรมชาติ ชุมมรรักษ์ธรรมชาติ โรงสีข้าวปลอดสารเคมี เป็นต้น นอกจากนี้จากการสำรวจหนี้สินของชาวบ้านที่เป็นสมาชิกบุญกุดชุมซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงหนี้สินชาวบ้านที่เป็นสมาชิกบุญกุดชุม ในชุมชนตำบลนาโส

แหล่งเงินกู้	ประเภทหนี้สิน	จำนวนครอบครัว		คิดเป็นเปอร์เซ็นต์		จำนวนหนี้สิน		หมายเหตุ
		ก่อนเป็นสมาชิก	หลังเป็นสมาชิก	ก่อนเป็นสมาชิก	หลังเป็นสมาชิก	ก่อนเป็นสมาชิก	หลังเป็นสมาชิก	
ธกส.	ในระบบ	46	33	95.83	68.75	1.354	1.12	ลดลง
กองทุนหมู่บ้าน	ในระบบ	48	48	100	100	1	0.88	ลดลง
ญาติพี่น้อง	นอกในระบบ	8	5	16.67	10.42	0.25	0.147	ลดลง
นายทุนในเมือง	นอกในระบบ	12	4	25.00	8.33	0.3	0.05	ลดลง
รวม		114	90	59.38	46.86	2.409	2.197	ลดลง

จากตารางที่ 1 หนี้สินของชาวบ้านที่เป็นสมาชิกบุญกุดชุมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนที่จะเข้าเป็นสมาชิกบุญกุดชุมและหลังเข้าเป็นสมาชิก พบว่า ส่วนมากเป็นหนี้กับสถาบันการเงินในระบบคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และกองทุนหมู่บ้าน และเป็นหนี้ในระบบส่วนน้อย และเมื่อพิจารณาปริมาณหนี้สินก่อนที่จะเข้าเป็นสมาชิกบุญกุดชุมและหลังเข้าเป็นสมาชิก พบว่า ปริมาณหนี้สินลดลงทุกประเภท โดยก่อนที่จะเข้าเป็นสมาชิกบุญกุดชุมเป็นหนี้ 114 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 59.38 และหลังเข้าเป็นสมาชิกเป็นหนี้ 90 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 46.85

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การที่ชาวชุมชนตำบลนาโสอำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ได้นำรูปแบบระบบเงินตราชุมชนบุญกุดชุมเข้ามาใช้ทำให้ชีวิตของชาวบ้านในชุมชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ซึ่งสามารถแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาหนี้สิน และปัญหาสุขภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

ระบบเงินตราชุมชน เป็นการสร้างวงจรเศรษฐกิจชุมชนให้มีความสมบูรณ์แบบ เป็นการรวมพลังของคนในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยค่าเงินไม่ผูกติดกับเงินสกุลอื่น ปัจจุบันเราจนถึงการอุดหนุนของชุมชนด้วยการลดการกิน การใช้ที่ไม่จำเป็น มีการผลิตหลายๆ อย่างในครัวเรือนเพื่อกิน เพื่อใช้เอง แต่ในความเป็นจริง ครัวเรือนหนึ่งไม่จำเป็นต้องผลิตเองทุกอย่าง เราสามารถแลกเปลี่ยนสิ่งที่เรามีกับสิ่งที่เพื่อนบ้านมี การสร้างระบบแลกเปลี่ยนในชุมชนใช้ฐานคิดเดิมของการแบ่งปันผสมผสานกับการจัดการที่เป็นระบบ การแบ่งกลุ่มการผลิตในชุมชนโดยผลิตในสิ่งที่ถนัดจะทำให้มีประสิทธิภาพและผลิตในปริมาณที่มาก (มากกว่าการผลิตไว้ใช้เฉพาะในครัวเรือน) จะทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิตลดลง เมื่อผลิตแล้วก็นำมาแลกเปลี่ยนกัน ไม่ต้องเสียต้นทุนค่าขนส่งไปขายและค่าเดินทางไปซื้อ ผู้ใช้ก็ไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินให้กับค่าโฆษณาและค่าภาชนะบรรจุที่สูญหรูเกินจำเป็นที่บวกเข้ามาในราคาเหมือนกับสินค้าตามท้องตลาด ที่สำคัญกว่านั้นคือ การแลกเปลี่ยนในชุมชน สร้างความใกล้ชิดสนิทสนมสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนได้ โดยเฉพาะเมื่อการแลกเปลี่ยนทำให้คนในชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน การแลกเปลี่ยนที่ไม่ยึดติดกับราคาตลาด ทำให้มองเห็นคุณค่ามากกว่ามูลค่า การแลกเปลี่ยนชุมชนทำให้ครอบครัว

พอมีพอกิน และเกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันในชุมชน

กรณีบุญฤๅดชุมชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งถ้าพิจารณาปรัชญาเล็กๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในระบบ เช่น การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความสามัคคีในชุมชน เป็นตัวอย่างของการริเริ่มที่จะพึ่งพิงตนเองของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาและทรัพยากรของชุมชน และยังเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดการพัฒนาที่เกิดจากการคิดริเริ่มและการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของชุมชนจะทำให้มีความรู้สึกร่วมของการเป็นเจ้าของ การศึกษาครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การพยายามคงอยู่ของกลุ่มสมาชิกเป็นการพยายามที่จะรักษาแนวทางคงสภาพและการอยู่รอดของชุมชนและความเป็นตัวตนของชุมชนท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจจากระบบโลกาภิวัตน์

การมีระบบเงินตราชุมชนบุญฤๅดชุมชน นอกจากจะเป็นการสร้างสภาพคล่อง มีการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของชุมชนตำบลนาโเสเพิ่มขึ้นแล้ว แนวคิดส่วนหนึ่งสามารถสอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาของชุมชนในเรื่องระบบสหกรณ์และการรวมกลุ่ม เพราะลักษณะของการบริหารจัดการจะใช้ระบบคณะกรรมการและมีการลงทุน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความมีการพัฒนาต่อยอด สามารถนำไปใช้กับชุมชนอื่นๆ ได้ต่อไป

การที่ชุมชนแต่ละชุมชนจะสามารถคิดและดำเนินการแก้ปัญหาของตนเองเหมือนอย่างกรณีของชาวตำบลนาโเสอำเภอกุดชุม ได้จะต้องมีปัจจัยที่มาสนับสนุน เช่น การกระตุ้นจากภายนอกชุมชน การให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนและความรู้จากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นแนวทางในการขยายแนวความคิดเหล่านี้ให้เป็นโมเดลในการแก้ปัญหาชุมชนอื่นๆ ควรจะส่งเสริมให้มีการนำชุมชนต่างๆ ที่มีปัญหาเข้าศึกษาดูงานของจริง จากชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนา เช่น ชุมชนบ้านสันติสุข แล้วนำไปปรับประยุกต์ใช้กับชุมชนของตนเอง

จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการจัดตั้งและการคงอยู่ของระบบเงินตราชุมชน คือความเข้มแข็งและการได้รับการยอมรับของผู้นำชุมชน ดังนั้นตัวชี้วัดในการพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่งคือ ผู้นำชุมชนโดยปกติในแต่ละชุมชนจะมีคนที่มีความสัมพันธ์เหล่านี้อยู่

เพียงแต่ว่าบางครั้งอาจจะไม่มีโอกาสในการเข้ามาทำงาน เพราะในปัจจุบันระบบการเลือกตั้งของชุมชนมักจะมีปัญหา การซื้อเสียง ดังนั้นรัฐบาลควรแก้ปัญหาการซื้อเสียงให้หมดไปเพื่อจะได้ผู้นำชุมชนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ได้รับการยอมรับจากชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีการพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความรู้ความสามารถโดยเน้นคุณธรรมด้วย

จากผลการวิจัยพบว่า การนำระบบเงินตราชุมชน : บุญกุดชุม มาใช้จะเป็นการส่งเสริมบทบาทของแม่บ้านและสุภาพสตรี เพราะจะเห็นว่าระบบเงินตราชุมชนจะมีผู้ที่เป็นประธานกลุ่มเป็นผู้หญิงและทำให้แม่บ้านมีบทบาทในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ David walker (2552) ที่ศึกษาผลกระทบของการใช้ระบบเงินตราชุมชนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่พบว่าระบบเงินตราชุมชนทำให้มีการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงให้เด่นชัดในชุมชนและมีการยอมรับบทบาทของแม่บ้านชาวอีสานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากการศึกษา ระบบเงินตราชุมชนบุญกุดชุมทำให้เห็นว่า ชุมชนอื่นๆ มีความจำเป็นที่จะต้องนำรูปแบบดังกล่าวมาปรับใช้ ซึ่งการที่จะพัฒนาระบบเงินตราในชุมชนเพื่อนำไปใช้ในชุมชนอื่นๆ นั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรดำเนินการดังนี้

1. ใช้หลักการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างพลังความคิดและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน
2. รัฐบาลควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเครื่องมือในการพัฒนาที่เกิดจากแนวความคิดและการริเริ่มของชุมชนเอง เช่น ระบบเงินตราชุมชนขึ้นใช้เพื่อแก้ปัญหาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป โดยการแก้ไขกฎหมายให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น
3. ระบบแลกเปลี่ยนสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในโรงเรียน สอนให้เด็กรู้จักการให้ รู้จักการเอื้อเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของสมาชิกคนอื่นๆ ในท้องถิ่น

4. ระบบเงินตราชุมชนสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชนได้ ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนใช้ได้ง่ายกับชุมชนที่มีกลุ่มการผลิตต่างๆ ที่มีสินค้าหลากหลาย หรือชุมชนที่มีร้านค้าชุมชนอยู่แล้ว เพราะชุมชนจะมีพื้นฐานการบริหารจัดการ การทำบัญชี มีศูนย์รวมที่รับแลกเปลี่ยนวัตถุดิบหรือสินค้าอยู่แล้ว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พร้อมทั้งได้รับความอนุเคราะห์ควบคุมดูแลจากรองศาสตราจารย์ ดร.จุไร ทัพวงษ์ และดร.วิษณุ นาครักษ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2548). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2541). **ทฤษฎีและนโยบายการเงิน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มานิดา คอยระยับ. (2543). **การแพร่ของนวัตกรรมระบบเงินตราชุมชน “เบี้ยกุดชุม” ในอำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ วิริยะรังสฤษฎ์. (2552). “ไทยต้องเลือกทางเดินใหม่ อเมริกาวันนี้ไม่เหมือนเดิมอีกแล้ว,” **วารสารการเงินธนาคาร**. ปีที่ 24 (ฉบับที่ 330), 26-30. ตุลาคม.
- สุรจิต ลักษณะสุด. (2550). “พัฒนาการนโยบายการเงินและการคลังของไทยในทศวรรษ 2540. ใน พูนสิน วงศ์กลุฑูต, บรรณาธิการ,” **รายงานที่ดีอาร์ไอ** (หน้า 14-18). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550 - 2554. <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>>. (12 พฤศจิกายน 2552).

อัมมาร สยามวาลา และสมชัย จิตสุชน. (2552). “แนวทาง
การแก้ปัญหาคอขวด: เสรีนิยม ประชานิยม หรือ
รัฐสวัสดิการ. ใน พูนสิน วงศ์กลุฑ, บรรณาธิการ,”
รายงานที่ดีอาร์ไอ (หน้า 13-17) มกราคม. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

David Walker. “ The impact of community currency
systems on gender relations in rural northeast
Thailand” **International Journal of Community
Currency Research**. 13, 4 (October): 36-60.
Retrieved November 15,2009, from [http://www.
transaction.net/net/money/cc/cc01.html](http://www.transaction.net/net/money/cc/cc01.html)